

ністративне стягнення не може бути виконаним з тих чи інших причин. Так, КУпАП передбачає можливість заміни громадських та виправних робіт на штраф, а також громадських робіт на адміністративний арешт.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок про те, що із принципів, властивих провадженню по справах про адміністративні правопорушення, провадженню по виконанню постанов про накладення адміністративних стягнень повністю

властиві лише принцип законності та частково принципи усності та безпосередності. Натомість тільки останньому провадженню властивий принцип безумовного виконання адміністративного стягнення.

У зв'язку з цим перспективним напрямком подальших досліджень є визначення умов реалізації принципів провадження по виконанню постанов про накладення адміністративних стягнень та гарантій їх реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Большой словарь иностранных слов / [Сост.: А.Ю. Москвин]. – М. : Центрполиграф, 2005. – 816 с. (с. 538).
2. Демин В.Н. Принцип как форма научного познания / В.Н. Демин. – М. : Юридическая литература, 1976 – 354 с. (с. 12).
3. Теория юридического процесса / [Горшенёв В.М., Крупин В.Г., Мельников Ю.И. и др.]; под. ред. В.М. Горшенёва. – Х. : Вища школа, 1985.– 191 с. (с. 154).
4. Фатхутдінова О.В. Принципи юридичного процесу / О.В. Фатхутдінова // Держава і право: зб. наукових праць. – Київ : «Юридична книга». – 2000. – Вип. 5. – С. 18–22. – (Серія «Юридичні та політичні науки», с. 19).
5. Курс адміністративного права України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.] / за ред. В.В. Коваленко. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с. (с. 318).
6. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гарашук, В.В. Богуцький та ін.; за ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. – Х. : Право, 2010. – 624 с. (с. 216).
7. Миколенко А.И. Административный процесс и административная ответственность в Украине. Учебное пособие. – Х.: «Одиссей». – 272 с. (С. 140–141).
8. Ктиторів М.О. Принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення та їх реалізація в діяльності ОВС : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / М.О. Ктиторів – К., 2009. – 207 с. (с.50).
9. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Наукова думка. – 2007. – 587 с. (с.128).
10. Строгович М.С. Основные вопросы советской социалистической законности / М.С. Строгович. – М. : Наука, 1966. – 252 с.
11. Бахрах Д.Н. Административное право : учебник. Общая часть / Д.Н. Бахрах. – М. : Изд-во БЕК, 1993. – 724 с. (с. 157).
12. Голосніченко І.П. Адміністративний процес : навчальний посібник / І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський. – К. : ГАН, 2003. – 256 с. (С. 45–46).
13. Сучасний тлумачний словник української мови : 65 000 слів / За заг. ред. В.В. Дубчинського. – Х. : ВД «ШКОЛА», 2006. – 1008 с. (с. 220).
14. Червякова О.Б. Актуальні питання забезпечення прав громадян, підданих адміністративному арешту. – Право України. – 2006. – № 2. – С. 35–37.
15. Сучасний тлумачний словник української мови : 65 000 слів / За заг. ред. В.В. Дубчинського. – Х. : ВД «ШКОЛА», 2006. – 1008 с. (с. 618).

УДК 342.95:347.72

ПРАВОВА ОХОРОНА АВТОРСЬКИХ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ

LEGAL PROTECTION OF COPYRIGHT PRISONERS

Микитась І.М.,

*кандидат юридичних наук, викладач кафедри
кримінально-виконавчого права
Інституту кримінально-виконавчої служби*

У сучасному світі використання авторських творів перетворилося у потужну індустрію, яка живе за своїми законами та правилами, вимагає спеціальних знань і навичок у різних галузях законодавства, виробництва та надання послуг, для освоєння яких необхідна спеціальна підготовка. Тому держава має створити для авторів сприятливі умови для реалізації своїх прав, для розкриття його творчого потенціалу, завоювання прихильності публіки, захисту у разі необхідності порушених.

Вивчаючи систему охорони авторських прав засуджених, доцільно розглянути авторське право в системі прав особи, а саме з'ясувати у цій системі місце авторських прав особи.

Ключові слова: авторські права, засуджені, гарантії прав, листування.

В современном мире использование авторских произведений превратилось в мощную индустрию, которая живет по своим законам и правилам, требует специальных знаний и навыков в различных областях законодательства, производства и предоставления услуг, для освоения которых необходима специальная подготовка. Поэтому государство должно создать для авторов благоприятные условия для реализации своих прав, для раскрытия его творческого потенциала, завоевание расположения публики, защиты в случае необходимости нарушенных.

Изучая систему охраны авторских прав осужденных, целесообразно рассмотреть авторское право в системе прав человека, а именно выяснить в этой системе место авторских прав личности.

Ключевые слова: авторские права, осужденные, гарантии прав, переписка.

In today's world of authors' works has become a powerful industry that lives by its own laws and regulations requiring specialized knowledge and skills in various areas of law, production and service provision for development of which requires special training. Therefore, the state should create favorable conditions for authors to exercise their rights to disclosure of its creative potential, gain commitment to public protection if necessary disturbed.

By studying the system of copyright protection appropriate to consider prisoners copyright system of individual rights, namely find a place in this system of copyright entity.

Key words: copyright, prisoners, guarantees the rights, correspondence.

Реальність демократії в суспільстві є основою реальності гарантій прав особи. Їх здійснення та повна реалізація можливі лише за умов додержання та виконання обов'язків як з боку держави, так і самих людей. Кожен має можливість використовувати свої права за власним розсудом, здійснювати вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей [1, с. 3].

Формування громадянського суспільства в Україні неможливе без належного гарантування прав особи. Зрозуміло, що проголошення прав та їх додержання – це різні речі. На основі положень Конституції України, що стосуються насамперед прав і свобод людини, необхідно прийняти ті закони, якими буде встановлено ефективний механізм здійснення цих прав і свобод, зокрема авторського права [2].

Підвалини реальності прав і свобод людини та громадянина полягають в тому, що права та свободи гарантуються державою і не можуть бути скасовані, а при прийнятті нових законів, або внесенні до них змін не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. А для цього необхідна відповідна охорона здійснення людиною своїх прав та свобод, гарантії прав і свобод людини та громадянина, їх широта, реальність, здійсненність виражають не тільки фактичний та юридичний статус особи в суспільстві, а й суть діючої в країні демократії, соціальні можливості, які закладені в самому суспільному ладі. Вони показники зрілості суспільства, його досягнень, тим більше, що на державу та її органи Конституція і закони України покладають обов'язки забезпечення прав особи.

Як зазначає Е. О. Оліфіренко, природно-історичне обґрунтування людських прав у сучасній світовій політичній думці явно переважає. Поняття прав людини вживається у широкому і вузькому розумінні. В широкому значенні права людини охоплюють весь спектр, найширший комплекс прав і свобод особи, їх різноманітні види. У вузькому значенні розуміються тільки ті права, що не надаються, а лише охороняються і гарантуються державою, діють незалежно від їх конституційно-правового закріплення і державних кордонів. Це рівність усіх людей перед законом, право на життя і тілесну недоторканність, повага людської гідності, свобода від довільного, незаконного арешту або затримання, свобода віри і совісті, право батьків на виховання дітей, право на опір гнобителям тощо [1, с. 7].

Як об'єкти авторських прав розглядаються твори науки, літератури і мистецтва незалежно від достоїнств і призначення твору, а також від способу його вираження за умови, що такі результати творчості виражені в об'єктивній формі, що допускає можли-

вість їх сприйняття. При цьому авторське право поширюється як на оприлюднені (випущені у світ), так і на не оприлюднені твори, що існують в будь-якій об'єктивній формі (п. 2 ст. 6 Закону про авторське право).

На даний час в Україні сформована законодавча база щодо правової охорони авторського права. Основним спеціальним Законом у цій сфері є Закон України «Про авторське право і суміжні права», зокрема його розділ V називається «Захист авторського права і суміжних прав», в якому передбачено широкий перелік засобів забезпечення позову в справах про порушення авторського права і суміжних прав. Кожна особа може звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності. Вагоме значення для захисту авторського права відіграють також міжнародно-правові акти, до яких приєдналася Україна [3].

Крім загального визначення твору, що охороняється авторським правом, у ст. 7 Закону про авторське право дається приблизний перелік таких творів (літературні, драматичні, музичні та ін.).

Відкритість переліку охороняються авторським правом творів зумовлена тим, що з розвитком нових технологій з'являються нові об'єкти авторського права. Конкретизація категорій охороняються авторським правом творів, очевидно, викликана тим, що провести грань між творами літератури, науки і мистецтва буває досить складно. До творів літератури можна віднести художні твори, виражені в словесній формі, до творів науки – будь-які твори, основний зміст яких полягає у виробленні та систематизації об'єктивних знань про навколишню дійсність, включаючи твори наукової літератури. До творів мистецтва відносяться всі інші твори художньої творчості, включаючи твори живопису, архітектури, музики, декоративно-прикладного мистецтва. Як було відзначено в літературі, «приватні листи можуть бути об'єктом авторського права, хоча б віднесення їх до творів науки, літератури чи мистецтва важко. Те ж відноситься і до шаховим і шашковим завданням і композиціям».

Хоча українське законодавство серед об'єктів авторського права листи окремо не називає, практика їхньої охорони нараховує не одне століття. Ще на початку XX століття у додатку до Зводу законів 1911 року тодішньої Російської імперії [4] приватні листи окремо виділялись з-поміж об'єктів авторського права та прирівнювались до літературних творів. Щоправда, важливою умовою, яка безпосередньо впливала на можливість їхнього опублікування, був характер такого листа. Публікація листів, що містять інформацію приватного характеру – так званих

«приватних», категорично заборонялась. Винятком могли стати випадки, коли зміст листа «знімав тінь» із чесного імені адресата (у разі образи його честі та гідності) або ж коли його оприлюднення вимагали обставини державної потреби або інтересів слідства. Натомість листи, які мають літературний або науковий зміст, публікувати не заборонялось. Також законотворці брали до уваги орієнтацію листа на певного читача. Якщо письменник під час написання твору мимоволі уявляє собі узагальнений образ потенційного читача, то автор листа адресує його конкретній особі. Звідси й інтимний характер таких листів, детальний опис подій особистого життя, зрозумілий підчас лише цій конкретній особі. Водночас деякі листи, як то духовні заповіді, літописи подій, без сумніву присвячені ширшому колу осіб. Подібні твори цілком можуть вважатися самостійними літературними творами.

Згідно із сучасним українським законодавством одноосібним власником авторських прав на приватні листи є їхній автор. Таким чином, право давати дозвіл на опублікування цих творів належить лише авторові, а після його смерті – родичам загиблого. А стаття 31 Конституції України гарантує усім громадянам таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції.

Частиною 2 ст. 102 КВК України визначено, що «режим має зводити і до мінімуму різницю між умовами життя в колонії і на свободі, що повинно сприяти підвищенню відповідальності засуджених за свою поведінку й усвідомленню людської гідності». Це положення цілком відповідає рекомендаціям, які містяться у Мінімальних стандартних правилах поводження із засудженими та Європейських тюремних правилах, відповідно до яких прийнятий в установі режим повинен прагнути зводити до мінімуму різницю між життям у в'язниці й життям на волі.

Відповідно до ст. 113 КВК України засудженим дозволяється одержувати і відправляти листи за свій рахунок без обмеження їх кількості. Листування між перебуваючими в місцях позбавлення волі засудженими, які не є родичами, допускається тільки з дозволу адміністрації колонії.

Отже, відправлення засудженими листів проводиться без обмеження їх кількості, але тільки через

адміністрацію установи виконання покарань. З цією метою на території установи виконання покарань вивішуються поштові скриньки, які щодня відкриваються уповноваженими на те посадовими особами. Для відправлення листів засудженими, які тримаються у камерах, поштові скриньки вивішуються перед прогулянковими двориками.

Листування між засудженими, що перебувають у місцях позбавлення волі і не є родичами, допускається тільки з дозволу адміністрації установи виконання покарань. Листи опускаються до поштових скриньок в незапечатаному вигляді.

Кореспонденція, яку засуджені адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини та його представникам, Європейському суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких міжнародних організацій, до суду та прокуророві або отримують від них, перегляду не підлягає і протягом доби надсилається за належністю або вручається засудженим у конверті [5].

Якщо у випадку із приватними листами позиція держави цілком виправдана, то проблемні ситуації часто виникають із листами, оскільки окрім відправника-автора вони мають ще й одержувача. І якщо автор володіє авторськими правами на зміст листа, то його одержувач має право власності на сам лист. Тож останній може вільно розпоряджатися отриманою кореспонденцією та передати її іншим особам (подарувати або продати, якщо листи мають цінність). У цьому випадку авторові запобігти опублікуванню приватного листування дуже важко. Однак і особи, що мають намір опублікувати такі листи, повинні розуміти, що вони порушують права автора та у разі конфлікту змушені будуть відповідати у суді за свої дії.

Підсумовуючи матеріал, який наведено вище, можна зробити висновок, що система охорони авторських прав відповідає міжнародним стандартам і забезпечує охорону об'єктів авторського права. Однак ще не можна сказати про систему захисту цих прав, яка і досі залишається неефективною, існуючі засоби захисту потребують удосконалення, пильної та старанної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адміністративно-правові гарантії реалізації прав і свобод громадян: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / Е. О. Олефіренко; Нац. акад. держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2006. – С. 18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/articles>.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Романюк О. І. Інтелектуальна власність: навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. І. Романюк – Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – 270 с.
4. Див. ст. 9 додатку до ст. 420, Х. т. І ч. Зводу законів 1911 року.
5. «Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань»: Наказ Міністерства юстиції України від 29 грудня 2015 року № 2186/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>.